དཔལ་ལྡན་འབྲུག་གཞུང་།
རྒྱལ་གཞུང་ཞི་གཡོག་ལྷན་ཚོགས།
ROYAL GOVERNMENT OF BHUTAN
ROYAL CIVIL SERVICE COMMISSION

BHUTAN CIVIL SERVICE EXAMINATION 2024

MAIN EXAMINATION

OCTOBER 5, 2024

CATEGORY: DZONGKHA

PAPER III: BUDDHIST STUDIES

རྒྱལ་གཞུང་ཞི་གཡོག་ལྷན་ཚོགས།

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༩ ལོའི་ འབྲུག་གི་ཞི་གཡོག་ཆོས་རྒྱུགས།

ཆོས་རྒྱུགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ ༔ རྫོང་ཁ། (Dzongkha Category)

དྲི་ཤོག་ ༣ པ	:	ནང་པའི་ཤེས་ཡོན།
སྤྱི་ཚེས་	:	༠༥/༡༠/༢༠༢༩
དྲི་ཤོག་ལྟ་ནིའི་དུས་ཡུན་	:	སྐར་མ་ ༡༥།
སྐུགས་བསྡོམས་	:	༡༠༠
ལན་བྲི་ནིའི་དུས་ཡུན་	:	ཆུ་ཚོད་ ༣:༠༠།

སྤྱིར་བཏང་བཀོད་རྒྱ།

༡- དྲི་བའི་ལན་བྲི་ནི་ འགོ་མ་བཙུགས་པའི་ཧེ་མར་ སྐར་མ་ ༡༥ གི་རིང་ལུ་ དྲི་ཤོག་འདི་ནང་ཡོད་པའི་བཀོད་རྒྱ་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྦེ་ལྷག་སྟེ་ དྲི་ཤོག་གི་ཤོག་གྲངས་ཚང་མ་ཚང་བལྟ་དགོཔ་དང་ དོགས་པ་ཡོད་པ་ཅིན་བསལ་དགོ། དུས་ཡུན་དེའི་རིང་ལུ་ ག་ནི་ཡང་བྲི་མི་ཆོག།

༢- ལན་ཤོག་འདི་ནང་ ཁྱོད་རའི་ངོ་རྟགས་ཨང་མ་གཏོགས་མིང་བྲི་མི་ཆོག། དེ་འབདཝ་ལས་ ངོ་རྟགས་ཨང་འདི་ ལན་ཤོག་ནང་ལུ་ གསལ་ཏོག་ཏོ་སྦེ་མ་འཛོལ་བར་བྲིས།

༣- དྲི་ཤོག་འདི་ནང་ དྲི་བའི་ཆོས་ཚན་ཡོངས་བསྡོམས་ཁག་ ༥ ཡོད། དེ་ཡང་དྲི་བ་དང་པ་**སྤྱོད་འཇུག**། གཉིས་པ་**བཤེས་སྤྲིངས**། གསུམ་པ་**སྙན་ངག**། བཞི་པ་**དབུ་མ་འཇུག་པ་དང་མངོན་པ་མཛོད**། ལྔ་པ་**ཆོས་འབྱུང་ཚུ་** ཤེས་ཚད་བརྟག་དཔྱད་ཀྱི་དོན་ལུ་ཨིན།

༤- དྲི་བ་ཚུ་ འདྲ་བཤུས་རྐྱབ་མ་སྡོད་པར་ དྲི་བའི་ཨང་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ ཨང་རྟགས་བཀོད་ཞིནམ་ལས་ ལན་ཚུ་ཧིང་སང་ས་སྦེ་བྲིས།

༥- དྲི་བ་གི་ལན་ཚུ་ ལན་ཤོག་ནང་མ་གཏོགས་ དྲི་ཤོག་ནང་བྲི་མི་ཆོག།

༦- **དྲི་བའི་ལན་གར་ ལན་ཤོག་ནང་ དྲི་བའི་ཨང་ཚུ་ མ་འཛོལ་བར་བཀོད་དེ་བྲི་དགོ། དེ་མེན་པར་ དྲི་བའི་ཨང་ཚུ་ འཛོལ་ཏེ་བྲི་ནི་དང་། ཡང་ན་ ག་ནི་ཡང་བྲིས་ཏེ་མེད་པ་ཅིན་ དབྱེ་ཞིབ་མི་འབད་ནི་ཨིནམ་མ་ཚད་ སྐུགས་ཡང་བྱིན་ནི་མེད།**

༧- དྲི་བའི་ལན་ཚུ་ ཆོས་སྐད་དང་རྫོང་ཁའི་སྐད་ཡིག་གཉིས་ ག་ཅིའི་ཐོག་ལས་བྲིས་རུང་མ་བཏུབ་མེད།

༨- དྲི་ཤོག་དང་ལན་ཤོག་ཚུ་ ཧྲལ་མི་ཚོགཔ་མ་ཚད་ ལན་ཤོག་བྱིན་ཡོད་མི་འདི་ལས་ལྷག་སྟེ་ ཤོག་ཀུའི་རིགས་ གཞན་ག་ནི་ཡང་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཆོག།

༩- ཆོས་རྒྱུགས་ཁང་མིག་ནང་ལས་ ཐོན་མ་འགྱོ་བའི་ཧེ་མར་ ཁྱོད་རའི་ལན་ཤོག་འདི་ ཆོས་རྒྱུགས་ལྟ་རྟོག་པ་ལུ་ ལེགས་ཤོམ་སྦེ་ རྩིས་སྤྲོད་དགོ།

དྲི་བ་དང་པ། **སྤྱོད་འཇུག** **སྐུགས་ ༡༠ ཡོད།**

འོག་ལུ་བཀོད་ཡོད་པའི་དྲི་བ་གཉིས་ལས་ གཅིག་གདམ་ཁ་རྐྱབ་སྟེ་ ལན་ངེས་པར་དུ་བྲི་དགོ།

དྲི་བའི་ཨང་རྩ་ མ་འཛོལ་བར་བཀོད་དེ་བྲི་དགོ། དེ་མེན་པར་ དྲི་བའི་ཨང་རྩ་ འཛོལ་ཏེ་བྲི་ནི་དང་། ཡང་ན་ ག་ནི་ཡང་བྲིས་ཏེ་མེད་པ་ཅིན་ དབྱེ་ཞིབ་མི་འབད་ནི་ཨིནམ་མ་ཚད་ སྐུགས་ཡང་བྱིན་ནི་མེད།

དྲི་བ་ཀ༽

སྤྱོད་འཇུག་ལེའུ་དང་པོའི་རྩ་བར། **བྱང་ཆུབ་སེམས་དེ་མདོར་བསྡུས་ན། །རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཤེས་བྱ་སྟེ། །བྱང་ཆུབ་སྨོན་པའི་སེམས་དང་ནི། །བྱང་ཆུབ་འཇུག་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ།** །ཞེས་གསུངས་པའི་རྩ་ཚིག་གི་གོ་དོན་འགྲེལ་བཤད་བཅུད་བསྡུས་ཤིག་དང་། སེམས་བསྐྱེད་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ། དབྱེ་བ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བའི་ཁྱད་པར་བཅས་གསལ་པོར་ཕོད?

དྲི་བ་ཁ༽

དང་པོ་སྤྱོད་འཇུག་རྩ་བར། **དལ་འབྱོར་འདི་ནི་རྙེད་པར་ཤིན་ཏུ་དཀའ། །སྐྱེས་བུའི་དོན་སྒྲུབ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ལ། །གལ་ཏེ་འདི་ལ་ཕན་པ་མ་བསྒྲུབས་ན། །ཕྱིས་འདི་ཡང་དག་འབྱོར་བར་ག་ལ་འགྱུར།** །ཞེས་གསུངས་པའི་གཞུང་དོན་ཇི་བཞིན་འགྲེལ་ནས། གཉིས་པ་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་འཐོབ་པར་རྒྱུའི་སྒོ་ནས་རྙེད་པར་དཀའ་ཚུལ་དང་། དཔེའི་སྒོ་ནས་རྙེད་པར་དཀའ་ཚུལ། གྲངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྙེད་པར་དཀའ་ཚུལ་བཅས་རིམ་བཞིན་བྲིས?

དྲི་བ་གཉིས་པ། **བཤེས་སྤྲིངས།** **སྐུགས་ ༡༠ ཡོད།**

འོག་ལུ་བཀོད་ཡོད་པའི་དྲི་བ་གཉིས་ལས་ གཅིག་གདམ་ཁ་རྐྱབ་སྟེ་ ལན་ངེས་པར་དུ་བྲི་དགོ།

དྲི་བ་ ཀ༽

བསྙེན་གནས་སམ་གསོ་སྦྱོང་ཡན་ལག་བརྒྱད་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་རྩ་བར། **འཚེ་དང་ཆོམ་རྐུན་འཁྲིག་པ་བརྫུན་དང་ནི། །ཆང་དང་དུས་མིན་ཟས་ལ་ཆགས་པ་དང་། །མལ་སྟན་མཐོ་ལ་དགའ་དང་གླུ་དག་དང་། །གར་དང་ཕྲེང་བའི་ཁྱད་པར་རྣམ་སྤོང་ཞིང་།** །ཞེས་གསུངས་ཡོད་པས། དང་པོ་གཞུང་དེའི་འགྲེལ་བཤད་གོ་བདེ་བ་ཞིག་ཤོད? གཉིས་པ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་ཀ་ཁང་གྲངས་ཏེས? གསུམ་པ་བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དེ་སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད་ཀྱི་གྲངས་སུ་ཚུད་དམ་མི་ཚུད་ཕོད? བཞི་པ་བསྲུང་བྱ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལས་རྩ་བ་བཞི་པོ་གང་དང་གང་ཡིན་ངོས་འཛིན་གྱིས?

དྲི་བ་ ཁ།

དང་པོ་བཞེས་སྒྲིངས་རྩ་བར། **ཐར་པ་བདག་ལ་རག་ལས་འདི་ལ་ནི། །གཞན་གྱིས་གྲོགས་བགྱིར་ཅི་ཡང་མ་མཆིས་པས། །ཐོས་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསམ་གཏན་ལྡན་པ་ཡིས། །བདེན་པ་རྣམ་པ་བཞི་ལ་འབད་པར་མཛོད། །**ཅེས་པའི་གོ་དོན་གྲོལ? གཉིས་པ་བདེན་པ་རྣམ་པ་བཞི་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ཇི་ལྟར་དབྱེ་དགོས་པ་ཡིན? གསུམ་པ་བདེན་པ་བཞི་ལས་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། སྤང་བར་བྱ་བ་དང་། འཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་། བསྟེན་པར་བྱ་བ་གང་དང་གང་ཡིན་ངོས་འཛིན? བཞི་པ་བདེན་བཞི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་སྡུད་ཚུལ་བྲིས?

དྲི་བ་གསུམ་པ།　　　　　　　　སྐད་ངག་ལེའུ་བར་པ།　　　　　　　　སྐུགས་ ༣༠ ཡོད།

འོག་ལུ་བཀོད་ཡོད་པའི་དྲི་བ་ལྔ་ལས་ གང་རུང་གསུམ་ལུ་ལན་རྐྱབ།　　　　　　　　(དྲི་བ་རེ་ལུ་སྐུགས་༡༠)

དྲི་བ་ཀ། སྐད་ངག་ལ་ལུས་དང་རྒྱན་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ལུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ། གཉིས་པ་རྒྱན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བཅས་གསལ་པོར་ཤོད?

དྲི་བ་ཁ། དང་པོ་སྐད་ངག་ལེའུ་བར་པའི་རྩ་བར། **དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། །གནས་སྐབས་སྣ་ཚོགས་དངོས་གསལ་བྱེད། །དེ་ནི་རང་བཞིན་བརྗོད་པ་སྟེ། །**ཞེས་པའི་གཞུང་གི་གོ་དོན་ལེགས་པར་བཀྲལ་ཏེ་རང་བཞིན་བརྗོད་པའི་རྒྱན་གྱི་ངོ་སྤྲོད་བྱོས? གཉིས་པ་རང་བཞིན་བརྗོད་པའི་རྒྱན་གྱི་དབྱེ་བ་བགྲོངས? གསུམ་པ་འདིར་འོག་ཏུ་བཀོད་ཡོད་པའི་སྐད་རྩོམ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་པོ་རང་བཞིན་བརྗོད་པའི་རྒྱན་གང་དང་གང་གི་དཔེར་བརྗོད་ཡིན་ནམ? ༡) **ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ། །ཕྱོགས་དུས་གར་ཡང་བསྐོར་བའི་སྨྲ་བོ་ཆེ། །སྟོང་གསུམ་ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་མཛད་རླབས་ཆེན་སྤྱོད། །ཐོག་མཐའ་བར་མའི་འཇིག་རྟེན་ཀུན་ཏུ་ངོམ།།** ༢) **ཡན་ལག་དྲུག་ཅུའི་གསུང་གིས་རྣ་བ་ལ། །མངོན་པར་འཕྱུད་ཚེ་རབ་དགའི་སྤྲོ་ལོང་རྒྱས། །ཅིག་ཅར་ལངས་མཐར་ཆོས་མིག་རྟུལ་བྲལ་དེས། །རྗོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་མྱུར་དུ་རེག།**

དྲི་བ་ག། གཟུགས་ཅན་རྒྱན་གྱི་དབྱེ་བ་ཉི་ཤུ་རེ་རེ་བཞིན་འཇོག?

དྲི་བ་ང། དང་པོ་སྐད་ངག་མེ་ལོང་མར། **ས་ཧ་ཀཱ་རའི་སྐྱེ་མ་རྣམས། །གཞན་གྱི་གསོས་འདེབས་ཟ་བར་བྱེད། །དེ་ནི་བདག་གིས་བཟློག་པར་བགྱི། །ཁྱེད་གཉིས་དཔལ་གྱིས་འདུག་པར་མཛོད། །**ཅེས་པའི་དཔེར་བརྗོད་ནི་དོན་རྒྱན་སོ་ལྔ་ནས་རྒྱན་གང་དང་གང་གི་དཔེར་བརྗོད་ཡིན་ནམ་ངོས་ཟུངས? གཉིས་པ་གོང་གི་དཔེར་བརྗོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་ལ་སྦྱར་ནས་རྒྱན་དེའི་དོན་དག་གོ་སླ་བ་ཞིག་ཤོད? གསུམ་པ་ཁྱོད་རང་གི་བློ་གཏེར་ཡོངས་སུ་བརྟོལ་ཏེ་གོང་གི་དཔེར་བརྗོད་ལྟ་བུའི་སྐད་རྩོམ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་རྩོམས?

དྲི་བ་ཅ། རྒྱན་དེ་དང་དེ་ཞེས་ངོས་འཛིན་མི་དགོས་ཀྲུང་སྦྱིར་བཏང་སྐད་ངག་རིག་པའི་རྒྱ་ལམ་མི་འདའ་བར་ཁྱོད་རང་གི་དགའ་རོགས་ཤིག་ལ་སྟན་ཚིག་ལྡན་པའི་བསྟོད་རྩོམ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་དང་། ཡང་དགྲ་བོ་ཞིག་ལ་རྩུབ་ཚིག་ལྡན་པའི་སྨོད་རྩོམ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་རྩོམས།

དྲི་བ་བཞི་པ།　　　　　　དབུ་མ་འཇུག་པ་དང་མངོན་པ་མཛོད།　　　　　　སྐུགས་ ༣༦ ཡོད།

འོག་ལྷུ་བཀོད་ཡོད་པའི་དྲི་བ་ལྔ་ལས་ གང་རུང་གསུམ་ལུ་ལན་རྒྱབ།　　　　　　(དྲི་བ་རེ་ལུ་སྐུགས་༡༢)

དྲི་བ་ཀ༽ གང་ཟག་གི་བདག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཅེས་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཞེས་པ། དེ་བཞིན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཅེས་པ་གང་དང་གང་ཡིན་རིམ་བཞིན་གསལ་པོར་ཤོད?

དྲི་བ་ཁ༽ དང་པོ་སྙིང་རྗེ་རྣམ་པ་གསུམ་ངོས་ཟུངས? གཉིས་པ་སྙིང་རྗེ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དམ་ངོ་སྤྲོད་བཅུད་བསྡུས་རེ་ཕོད? གསུམ་པ་རྩ་བར། **དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་ཅིང་། །བདག་གི་འདི་ཞེས་དངོས་ལ་ཆགས་བསྐྱེད་པ། །ཟོ་ཆུན་འཕྱན་ལྟར་རང་དབང་མེད་པ་ཡི། །འགྲོ་ལ་སྙིང་རྗེར་གྱུར་གང་དེ་ལ་འདུད།** །ཅེས་པའི་གཞུང་གིས་སྙིང་རྗེ་གསུམ་ལས་གང་བསྟན་པ་ཡིན་ནམ? བཞི་པ་སློབ་དཔོན་ཟླ་བས་དབུ་མ་འཇུག་པ་རྩོམ་དུས་ཐོག་མར་སྙིང་རྗེ་ལ་བསྟོད་ཕྱག་མཛད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྙིང་བསྡུས་ཤིག་ཤོད?

དྲི་བ་ག༽ དང་པོ་དབུ་མ་འཇུག་པའི་རྩ་བར། **སྙིང་རྗེའི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་བློ་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ། །**ཞེས་པའི་གཞུང་གི་དངོས་བསྟན་གང་སྟོན་པ་ཡིན་ནམ? གཉིས་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་མ་མཐའི་ས་མཚམས་སམ་མིང་འཕོ་བའི་ས་མཚམས་ངོས་ཟུངས? གསུམ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ་དང་ལམ་ལྔ་གོ་རིམ་མ་ནོར་བར་ཕོད?

དྲི་བ་ང༽ དང་པོ་དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་དང་བརྡར་བཏགས་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཞེས་པ་གང་ཡིན? གཉིས་པ་ཟག་བཅས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི། ཟག་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་རྣམས་མ་འདྲེས་པར་བྲིས?

དྲི་བ་ཅ༽ དང་པོ་མངོན་པ་མཛོད་གནས་གསུམ་པ་ནས་བཤད་པའི་སྐྱེ་གནས་བཞི་གང་དང་གང་ཡིན་བྲིས? གཉིས་པ་དམྱལ་བ་དང་ལྷ་དང་སྲིད་པ་བར་མ་རྣམས་སྐྱེ་གནས་བཞི་གང་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན? གསུམ་པ་སྐྱེ་གནས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་བརྫུས་སྐྱེས་མཆོག་ཡིན་ཀྱང་སྟོན་པ་མངལ་སྐྱེས་སུ་བྱོན་པའི་དགོས་པ་ཅི་ཡིན? བཞི་པ་ཚན་རིག་པས་བརྫུས་སྐྱེས་ལ་ངོས་ལེན་མ་བྱུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཁྱོད་རང་གི་བསམ་ཚུལ་ལྟར་དུ་ཤོད?

དྲི་བ་ལྔ་པ། ཆོས་འབྱུང་། སྐུགས་༡༥།

འོག་ལུ་བཀོད་ཡོད་པའི་ དྲི་བ་གཉིས་ལས་ གཅིག་གདམ་ཁ་རྐྱབ་སྟེ་ལན་བྲིས།

དྲི་བ་ཀ༽ དཔལ་ལྡན་འབྲུག་པ་ཞབས་དྲུང་ངག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་མཆོག་གིས་འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཆོས་དང་སྲིད་ཀྱི་རིང་ལུགས་གཞི་བཙུགས་གནང་ཚུལ་དང་། ཕྱིས་སུ་མཁན་ཁྲི་རིམ་བྱོན་དང་སྡེ་སྲིད་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་རྒྱུན་སྐྱོང་ཚུལ། ལྷག་པར་དཔལ་ལྡན་འབྲུག་པའི་རྒྱལ་བརྒྱུད་དབུ་བཞེངས་ཚུལ་གྱི་སྐོར་བཅས་དོན་ཚན་ཁག་གསུམ་གྱི་ཐོག་ཏུ་དོན་འབྲས་གཡུར་དུ་ཟ་བའི་བྱུང་རབས་ལོ་རྒྱུས་རྒྱས་བསྡུས་རན་པ་རེ་ཤོད?

དྲི་བ་ཁ༽ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་འདིར་ཐོག་མ་ས་གཞི་ཆགས་པའི་རྗེས་སུ་གདོད་མའི་མི་རིགས་བྱུང་ཚུལ་དང་། རིམ་གྱིས་དམ་པའི་ཆོས་དར་ཚུལ། དེ་བཞིན་དཔལ་ལྡན་འབྲུག་པའི་སྔར་སྲོལ་ལམ་ལུགས་བྱུང་ཚུལ་གྱི་སྐོར་འབྲུག་གི་རྗེ་མཁན་པོ་དང་སྡེ་སྲིད་ཁྲི་རབས་སོགས་སྔོན་བྱོན་གྱི་མཁས་གྲུབ་རྒྱལ་བ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་རྣམས་ལས་བྱུང་བ་ལྟར་ཁོད?

བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས།